



Vad gör din sommarstuga på vintern?

Det bästa hade varit om sommarstugan, liksom flyttfåglarna, flög ner till Afrika under vintern där den kunde stå varmt och behagligt. Du kunde helt släppa tanken på tung snö på taket och hur stor elräkningen blir i år. Men nu står den på västkusten, vilket i och för sig är tur för på sommaren råkar det vara den finaste platsen på jorden.

Vad bör du då tänka på när du lämnar din sommarstuga för säsongen? Vad gör du själva när hösten kommer? Du klär på dig!

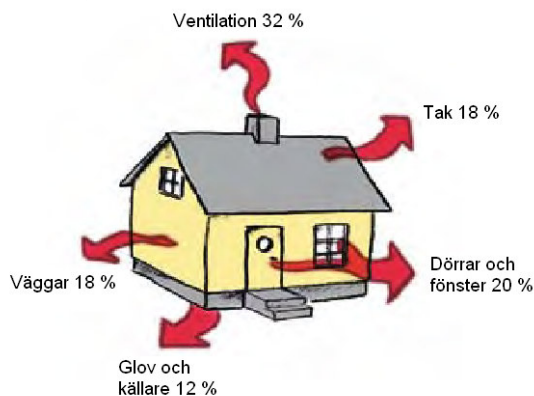
Sommarstugan fungerar precis som människan – den andas luft, tycker inte om att bli blöt, är i konstant behov utav värme och mår bäst när någon bryr sig om den. Här nedan visas det bl.a. på hur du på ett kärleksfullt sätt klär på och av din sommarstuga efter årstiderna.

Inspektion - Har du funderat på var din sommarstuga tillförs värme och var den läcker ut? Vart luften kommer in och ut? Hur fukt förs in och vart den tar vägen? Om du börjar fundera så ser du ofta själv hur saker och ting hänger ihop. Utifrån dessa insikter kan du finna husets svaga punkter. Du kan även ta hjälp av en snickare, besiktningsman eller oss energi- och klimatrådgivare för att få expertråd.

Gör åtgärder - Efter det att du konstaterat var bristerna finns är det viktigt att du inte nöjer dig med vetskapen utan även genomför åtgärderna. Åtminstone de som ses som lönsamma.

Skaffa ett effektivt värmesystem – Hur många åtgärder du än gör kommer din sommarstuga alltid att vara i behov av tillförd värme. Vi energi- och klimatrådgivare föredrar vissa värmekällor framför andra. En av de sämre är direktverkande el som dessvärre är mycket vanligt i fritidshus.

Era stugor ser antagligen väldigt olika ut men huset på bilden är inget skräckexempel utan en relativt vanlig konstruktion från 1970 med 100-150 mm isolering i både väggar och tak samt självdragsventilation. Här ser ni själva hur värmeförlusterna är fördelade. Med hjälp av denna schablon som utgångspunkt för din inspektion av stugan kan du även fundera på var det blir mest lönsamt att sätta in åtgärder.



Enkla åtgärder

Sänk ventilationen – I sommarstugor är det vanligt med självdragsventilation (alltså att det finns ventilationskanaler i kök och badrum där luften strömmar ut fritt utan någon styrd fläkt, samt tilluftsdon i övriga rum). Drivkraften i detta system bygger på temperaturskillnader där varm luft stiger och letar sig på så vis ut via ventilationskanalerna. På sommaren är det liten eller ingen skillnad i temperatur mellan ute och inne, vilket gör att ventilationen står mer eller mindre still och du blir tvungen att öppna fönstren för att få in frisk luft. På vintern är det väldigt stor skillnad i temperatur mellan ute och inne vilket skapar en rejäl ventilation där varm inomhusluft förs bort och kall utomhusluft kommer in. Har ni stort behov av denna luftomsättning i sommarstugan under vintern? Nej! En viss ventilation är nödvändig för att föra bort eventuell fukt och lukter men med största sannolikhet kan du dra ner på ventilationen innan du lämnar stugan inför vintern utan att riskera stugans välmående. Hur mycket ventilationen kan begränsas beror på hur tät stugan är i övrigt. Vet du att vinden blåser rakt genom väggen så vågar du stänga till mer än om du har en nybyggd eller renoverad välisolerad stuga. Glöm dock inte att öppna ventilerna igen då våren kommer och du börjar vistas i stugan igen. Risken är annars att fukt från dusch, matlagning och er andning stängs in vilket både kan skapa skador på byggnaden och dålig lukt. Då du stryker donet, sätt för säkerhets skull upp en påminnelserapp som irriterar ögat vilket på våren får er att minnas att donet åter skall öppnas. Ett bra sätt att på egen hand testa frånluftsventilationen är genom att ta ett A4-papper och få det att sugas fast mot ventilen. Sker det så är ventilationen fullt tillräcklig. Detta fungerar dock troligtvis inte på sommaren då självdraget inte har drivkraften i temperaturskillnaden mellan ute och inne. Övriga årstider skall det fungera och om inte så är kanalen igentäppt eller donet för hårt strypt vilket måste åtgärdas.

Dra för gardiner / skynten – De flesta sommarstugor har relativt dåligt isolerade fönster. Faktum är dock att det sällan är lönsamt att investera i fönsterbyte eftersom denna åtgärd är kostsam om det inte är så att fönstren är ruttna eller i så dåligt skick att de ändå behöver bytas. Är dina dåligt isolerade fönster fortfarande friska så gör du en god gärning om du drar för gardinerna ordentligt eller hänger upp skynten inför vinterkylan. Detta hjälper dels till med att isolera och dels minska kallraset vid fönstret. Kallras uppstår då varm inomhusluft träffar den kalla glasyta. Luften blir då tung och faller ned utmed väggen och golvet. Detta skapar kalla luftstråk som minskar komforten och kan även påverka termostater och temperaturen i stugan. Vid fönsterbyte tjänar du på att lägga några extra hundralappar för att få ett välisolerat fönster. U-värdet bör ligga under 1,2.

Minska luftutbytet i torpargrunden under vintern – Som du ser på illustrationen så smyger det ut en del värme även denna väg, närmare bestämt 12 %. Att minska luftutbytet i krypgrunden är en mycket enkel åtgärd vilket gör mödan värd. Detta behåller värmen inom byggnaden samtidigt som temperaturen i själva krypgrunden också stiger, vilket förhindrar fuktskador. Dock skall krypgrunden inte göras helt tät utan en viss cirkulation av luften är bra för att få bort fukt som dunstar från marken eller eventuella läckage från trasiga installationer. Täpp igen delar av hålen med en bit cellplast. Även under övriga delar av året kan det vara en fördel att ventilationen inte är allt för hög då denna kan föra in fuktig sommarluft till krypgrunden som sedan kyls ner och kondenserar. Ventilationen i en krypgrund är dock alltid svår att avväga då det finns många aspekter att ta hänsyn till samt råd och rön som inte alltid går hand i hand med varandra. Glöm inte att inspektera din krypgrund någon gång om året för att se så det inte är mörknat i något material eller att det luktar dåligt. Känner du oro för fuktproblem i din krypgrund så finns det effektiva fuktmätare på marknaden som du placerar i kryprummet och som sedan informerar dig om fukthalten.

Eventuellt tilläggsisolera – Detta är en lite mer omfattande åtgärd. När det gäller att tilläggsisolera väggarna så bör det göras från utsidan för att du skall vara säker på att det inte uppstår fuktproblem i väggen och precis som vid fönsterbyte är detta i princip bara lönsamt om ytbeklädnaden är dålig och behöver bytas. Dock kan man väga in komfortsynpunkter. Lider ditt hus av t.ex. kalla golv så gör det underverk att både tilläggsisolera väggar, fönster, tak och golv eftersom detta förhindrar kallraset, som i sin tur gör att temperaturen inte skiftar sig till att vara väldigt kall nedtill och varmare uppåt. Det tar även bort strålning från kalla ytor samt ger varmare och jämnare temperaturer på såväl ytskikt som i

inomhusluften. Den mest ekonomiskt lönsamma tilläggsisoleringen är att blåsa ut lösull eller lägga vanliga isolering på vindsbjälklaget. Detta är en enkel och effektiv åtgärd. I nybyggda hus har man nu 500 mm isolering. I hus byggda på 70-talet och äldre ligger max 150 mm sågspån. Man kan även hitta andra lustiga isoleringsmaterial på vinden i gamla hus, såsom sporadiskt utkastade tidningar, gamla lakan, tång och sjögräs. Nuförtiden är dock isolering att rekommendera.

För en Sommarstuga på 80 m² som tidigare är isolerad med 100 mm spån på vindsbjälklaget blir besparingen ca 2000 kWh/år om du tilläggsisolerar med ytterligare 350 mm lösull endast på vinden. Detta innebär en minskad kostnad på drygt 2000 kr/år då stugan värms med direktverkande el. I exemplet räknar vi med att inomhustemperaturen under vintern hålls till runt 16 °C. Denna åtgärd kostar 10 000 kr att genomföra vilket innebär att den är återbetald inom 5 år. Även här gäller det att du vet vad du gör och helst tar kontakt med en erfaren snickare som har koll på fuktrörelser. Vissa fackmän säger att man vågar lägga isoleringen ovanpå befintligt sågspån, bara man vet att fuktspärren under är i bra kondition (hur man nu vet det). Andra säger att man vågar lägga 150 mm lösull utan att åtgärda något av det befintliga trots en fuktspärr som saknas eller är i dåligt skick. Vi rådgivare vågar endast säga att det är en ofarlig åtgärd om du sopar rent, lägger ny fuktspärr och sedan ca 300 mm lösull samt ser till så att ventilationen är fullt tillräcklig. Det går att göra på andra sätt men det är inget du skall ge dig på själva. Ta kontakt med en snickare. Det dröjer i vilket fall inte så många år att få denna åtgärd återbetald. Sett som en ekonomisk investering ges här en hög avkastning.

Värmekällor

Direktverkande el är som sagt något vi energi- och klimatrådgivare inte är så förtjusta i, liksom elpanna och oljepanna. El och olja är en allt för fina energikällor för att använda till något så simpelt som uppvärmning. Det krävs en omständlig process för att framställa dessa och sett i ett större perspektiv orsakar de stor negativ miljöpåverkan.

När det gäller luft-luftvärmepumpen är det visserligen fortfarande el som krävs för att framställa värmen, tillsammans med utomhusluften. Dock har elen här en klart högre verkningsgrad än direktverkande el. Leverantörerna påstår en verkningsgrad på över 3 gånger el-effekten. Detta varierar beroende på utomhustemperatur och är inget du kan räkna med men du kan vara säker på att elförbrukningen kommer att minska märkbart. I regel är den återbetald inom 4 år. Det negativa med luft-luftvärmepumpen är att den endast skickar ut den varma luften från ett enda ställe (om man inte har fler innerdelar), jämfört med radiatorer som är utspridda i stuga. Därav gör den sig bäst i öppna planlösningar med få avskiljda rum.

Att installera en luft-luftvärmepump går på max en dag. Du bör inte göra det själv eftersom det är en del tekniska bitar att tänka på samt kan handla om garantier och annat. Totala kostnaden kan hamna på upp till 25000kr lite beroende på storlek, installationskostnader och modell. De viktigaste sakerna att tänka på inför köpet finns i materialet som vi tipsar om i slutet av denna artikel. Vad som inte står där är att luft-luftvärmepumpsförsäljningen har fått fart, inte bara hos de etablerade leverantörerna utan även hos småhandlare som köper in pallvis med pumpar och säljer billigt. Det finns två risker med detta. Den största är att de ofta är tillverkade utifrån ett sydeuropeiskt perspektiv och är därför inte lämpade för vårt klimat. Det kan innebära sämre verkningsgrader och mindre duglighet under den kallaste årstiden då vi som mest vill utvinna effektiv värme. Den andra riken är att det kan bli svårt att hitta en montör till denna okända modell. Vi rekommenderar att du handlar av en seriös försäljare som garanterar att pumpen är gjord för vårt nordliga klimat. Andra saker att kolla upp innan köp är att kompressorn är varvtalsstyrd vilket ofta kallas inverter. Detta minskar driftskostnaden. Det är också viktigt att den är självavfrostande för att få bort rimfrost från utomhusdelen. För att värmepumpen skall klara av självavfrostningen används värmen inifrån som då värmer upp mediet och cirkulerar ut värmen för att tina rören på utsidan. Det skiljer mycket på vilken inomhustemperatur pumpen kräver för att klara denna avfrostning, allt från 8-18 °C. I ert fall vill ni hålla temperaturen så låg som möjligt för att minimera energianvändningen men samtidigt tillräckligt hög för att förhindra köld- och fuktskador. Med en luft-luftvärmepump kan en temperatur någonstans mellan 10-16 °C

rekommenderas. Det är då viktigt att se efter att den valda värmepumpen kan frostas av vid dessa temperaturer.

Om du bestämmer dig för att införskaffa en luft-luftvärmepump i syfte att värma sommarstugan gör du en ekonomiskt och miljömässigt god investering men då du börjar använda värmepumpen för att skapa kyla på sommaren äts vinsten fort upp. Energiåtgången för att kyla är minst lika stor som för att värma och drifttiden blir längre. Gör det därför inte till en vana att använda värmepumpen för detta ändamål utan öppna istället fönstren och låt den friska luften komma in.

För mer info:

www.radgivningvast.se

www.energimyndigheten.se

www.energiradgivningen.se

<http://www.sunne.se/upload/Energi,sopor,vatten/Energir%C3%A5dgivning/Faktabladluftpump.pdf>

Din energi- och klimatrådgivare

Du är även varmt välkommen att ringa oss så lovar vi att rådge dig i dina funderingar. Vår hjälp är helt kostnadsfri och har som syfte att hjälpa kommunens invånare att ta såväl ekonomiskt som miljömässigt kloka beslut.



Björn Osbeck

0522 - 69 73 56

bjorn.osbeck@uddevalla.se



Roger Stenström

0522 - 69 73 19

roger.stenstrom@uddevalla.se